

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

BRALNO DRUŠTVO
pri
sv. Anji v Slov. Gor.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 3.

V Mariboru, dne 17. januarja 1901.

Tečaj XXXV.

Volilem mest in trgov!

Volitev v mestni skupini celjski je končana. Če tudi tokrat še nismo mogli dobiti večine glasov, ker so nasprotniki delali z nečuvnim terorizmom, posebno v Celji, postavili zares zadnjega svojega volilca, imeli med svojimi volilci celo vrsto prisleparjenih volilcev, kateri ne plačujejo dovolj davka, — a so se pri reklamaciji tokrat še prezrli, in ker se nam je uradno še v zadnjem času prečrtalo, posebno v Celji, lepo število naših volilcev, — dosegla je vendar narodna stranka sijajni uspeh. Slovenski narodni glasovi poskočili so od 508 v letu 1897 na 642, toraj za celih 134 glasov, pri nasprotnikih od 644 leta 1897 na 725 glasov, toraj samo za 81 glasov, tako, da so se vzdržali le z neznatno večino 83 glasov.

Za ta sijajni uspeh moramo izrekati iskreno narodno zahvalo pred vsem našim dotičnim trgov savinjskim Gornjigrad, Ljubno, Mozirje, Vransko in Žalec, ki so volili popolnoma soglasno narodnega kandidata. — Ti trgi so zares ponos slovenskega naroda. Istotako iskrena hvala gre tudi trgu Šoštanj, kjer so narodni glasovi tako silno napredovali; narodno zahvalo zaslužijo pa tudi vrli narodni volilci v Sevnici, Šmarji, Brežicah, Kozjem, Vojniku, Konjicah, Laškem trgu, Rogatecu, narodni pojedinec v Vitanji, posebno pa še volilci v Celji, ki so bili izpostavljeni naravnost brutalnemu terorizmu nasprotnikov, pa so vendar stali neomajeno kakor skala za narodnega kandidata.

Hvala slovenskega naroda vsem!

Junsko naprej in prihodnjic mora biti vspeh narodne stvari popoln.

V Celju, dne 12. jan. 1901.

Narodni volilni odbor.

Vsem častitim volilem mest Maribor, Ptuj, Ormož, Slovenska Bistrica in Slovenji Gradec in trgov Ljutomer, Središče, Sv. Lenart, Vuzenica in Marenberg, ki so pri državno-zborski volitvi dne 11. prosinca 1901 meni dali svoje glasove, se najpriserneje zahvalujem za zaupanje, katero so mi na ta način izkazali. Prepričani naj bodo vsi, da so se s svojim glasovanjem potegovali za napredek, svobodo, blagostanje in boljšo bodočnost svoje mile domovine, svojega dragega, od tujcev tlačnega naroda. To prepričanje bode jim najslajše plačilo za to, da so vestno izpolnili svojo sveto dolžnost. Posebne hvale je vredno složno postopanje zavednih Središčanov.

Maribor, dne 15. prosinca 1901.

Dr. Radoslav Pipuš,
odvetnik.

Volitve v kmečkih skupinah.

Zmagali smo sicer v vseh treh kmečkih skupinah s svojimi katoliškimi slovenskimi kandidati, vendar bi bilo nemodro in nepolično, ako bi nam zmaga zastavila jasn pogled v bodočnost. Zmaga ni bila taka, da bi smeli do prihodnjih volitev držati križem roke in brezskrbno sedeti na pridobljenih lavorikah. Z žalostjo moramo namreč pribiti kot dejstvo, da je v mariborski in ptujski kmečki skupini število glasov, ki so jih dobili nasprotni kandidati, napredovalo, a da je število slovenskih glasov nazadovalo.

Kje so razlogi za naše nazadovanje? Prvi razlog je, da se naši zavedni in inteligentni rodoljubi premalo brigajo za napredovanje narodne samozvesti po različnih občinah. Nikakor ni dovolj, ako se samo brigamo za volitve v deželni in državni zbor. Ta skrb je pomanjkljiva in navadno tudi prepozna. V kakšnih rokah je občina, takšni so navadno tudi volilni možje. Nemškutarski občinski odbor, nemškutarski volilni možje! Zato pa obračajmo odslej večjo pozornost na občinske volitve. Občine, katere so v nemškutarskih rokah, si moramo priboriti na vsak način nazaj, v občinah, kjer je nevarnost za našo večino, pa se morajo pridobiti vsi dvomljivi in nezanesljivi možje odločno za našo slovensko stvar. To bodi po volitvah prva in glavna skrb našim rodoljubom. Pri tem svojem delu pa se naj posebno opirajo na naše vrle mladeniče. Ob meji so bili naši najboljši agitatorji letos slovenski mladeniči. Vsa čast jim! Z močno in dobro urejeno gardo navdušenih slovenskih mladeničev se dá premagati vsaka nemškutarska postojanka. Zbirajte torej mladeniče okoli sebe in poučujte jih v katoliški slovenski politiki. Mladeniči so naša politična bodočnost.

Drugi razlog, da smo nazadovali, je pa ta, da so se ob času volitev slovenski časniki premalo širili med volilce, dočim se je nemškutarski ptujski list vsiljeval kar v vsako hišo. Nam tukaj pri upravnistvu niso znani naslovi volilcev, katerim bi ob času volitev naj pošiljali list. Vsa naša dela bi nam morali priskrbeti naši rodoljubi. Ker pa je v zadnjem trenutku pred volitvami pogosto tudi že prepozno uplivanje s časnikom, za to je treba skrbeti, da se že sedaj razširijo naši listi med ljudstvom. Somisljeniki, prijatelji, skrbite za to, da bo naš »Slovenski Gospodar« zahajal kmalu v vsako slovensko hišo na Spodnjem Štajerskem. Kjer je ljudstvo ubogo, pomagajte mu, žrtvuajte! Poglejte na nasprotnike! Kako požrtvovalno so širili nemškutarski ptujski list med našim slovenskim ljudstvom! Kar je dobrega, posnemajmo tudi na naših nasprotnikih.

Tretji razlog naših nazadujočih uspehov pri zadnjih volitvah v kmečkih skupinah pa je pomanjkanje dobro urejene agitacije. V

vsakem volilnem okraju bi moral biti glavni agitacijski odbor, ki bi imel v pregledu celi okraj. V vseh farah bi moral imeti ta odbor podobore, v vseh občinah svoje zaupnike. Zdaj pa se je agitiralo, kjer se je ravno kdo domislil. Večina občin je ostala brez vsake slovenske agitacije! V prihodnje bo treba ta nedostatek popraviti!

Ravno kar se tiče agitacije, so bili kandidati nemškutarjev mnogo na boljšem nego naši slovenski kandidati. Za njih so delali z neverjetno žilavostjo vsi nemškutarski in nemški trgovci ter krčmarji. Neprestano občevarje z ljudstvom jih usposablja za najboljše agitatorje. Slovenski narod naj si dobro zapomni, kdo je najbolj delal proti njegovim poštenim kandidatom. A tudi nekaj drugega si nam je treba zapomniti. Vse večjo pozornost bo nam treba obračati odslej na slovenske trgovce in obrtnike. Kakor so nemškutarski in nemški trgovci med seboj tesno organizirani, tako bo tudi naše trgovce treba združiti kar najhitreje v močno skupino. Rodoljubi, razmišljajte o tem. Mi bomo kmalu razločneje govorili v našem listu o organizaciji slovenskih trgovcev in obrtnikov.

Našteli smo glavne razloge, zakaj smo pri zadnjih volitvah iz kmečkih skupin nazadovali. Ne držimo sedaj križem rok, ampak odstranimo jih! Še le potem bomo zopet napredovali!

Ali hočete razpor?

V zadnjem času opazujemo na Spodnjem Štajerskem gibanje nekih »liberalcev brez prvakov«, ki meri očitno na razpor med štajerskimi Slovenci. Njih glasilo je še sedaj »Slovenski Narod«. Dne 8. jan. je bila čitati v tem listu brzojavka iz Celja: »Živela narodna napredna ideja, kličejo danes spodnjestajerski naprednjaki, grede zadnjikrat v volilni boj za usiljene jim klerikalne kandidate!« To je bilo torej pred volitvami v kmetijskih skupinah. Dne 9. jan. pa čitamo naslednjo brzojavko istotako iz Celja: »Včeraj smo še klerikalno volili. Odslej pa nikdar več. Živela kranjska napredna stranka, ki nam je vzgled. Napredni kranjski poslanci, zastopajte tudi štajerske naprednjake!«

To je vendar dovolj odkritosrčen govor. Razpor toraj hočejo, kakor ga imajo na Kranjskem. Dobro! Nimamo sicer proroškega pogleda v bodočnost, a vendar nam je možno, da podamo tem »liberalcem brez prvakov« že danes bilanco za prva leta po razporu.

Razpor na Spodnjem Štajerskem bi imel strašne posledice za spodnjestajerske Slovence. Nepregledno število občinskih odborov palo bi zopet v nemčurske ali nemške roke. Okrajni zastopi bi bili vsi brez izjeme izgubljeni. Vsled tega bi izgubili gotovo oba deželnozborska mandata v mariborskem okraju, nadalje ljutomerskega in kmalu tudi ptujskega in slo-

42580

9. 29. I. 1904 / 9325

venjegraškega. Istotako bi nam bil izgubljen državnozborni mandat za mariborski okraj, a ptujskega bi ne mogli delj časa obdržati. V mestnih skupinah je zmaga slovenskega kandidata za državni zbor pri razpore nemogoča. Kako bi naše šolstvo in narodno gospodarstvo občutilo razpor, tega si človek niti ne upa misliti.

To vedo ali bi vsaj morali vedeti tudi oni temni »liberalci brez prvakov«. Vkljub temu jim je kranjska napredna stranka vzgled! Seveda »liberalcem brez prvakov« ni za blaginje naroda, ampak njim je le za osebne koristi, postali bi radi »prvaki«. Če pri tem tudi narod umre, kaj njim do tega, njim je kranjska napredna stranka vzgled.

Tudi celjska »Domovina« je v zadnjem času začela ubirati strune, kakor da bi ji bila kranjska napredna stranka vzgled. Napadati je začela ves duhovniški stan, ne morda radi tega, ker bi se naša duhovščina izneverila programu složnih štajerskih Slovencev, ampak iz malenkostnega vzroka, ker duhovščina po svoji večini ni hotela podpirati kandidature lastnika »Domovine«, gospoda Hribarja. To so osebni momenti prav po vzgledu »kranjske napredne stranke«.

Očita se naši duhovščini pri teh napadih najbolj, da je neki gospodstva — željna. Resnica pa je, da je naša duhovščina s posvetnimi rodoljubi hodila v vseh političnih vprašanjih dosedaj vedno roko v roki. Da pa pri celjskem zborovanju ni hotela potegniti z »zaupniki našega naroda« kakor je bil Dolinar in druge neznane osebe, se ne bo nikdar kesala. Nepošteno pa je, ako se naši duhovščini vedno prinaša kot dokaz za gospodstva-željnost oni citat iz ljubljanskega »Slovenca«: »Proti volji duhovnikov se na Spodnjem Štajerskem ne sme nič zgoditi«. Naš list, kot glasilo katoliško-narodne struje, je takoj, ko je bil objavljen oni stavek, pisal: »Nikakor se ne strinjamo z razlago onega stavka: Proti volji duhovščine...« Naše stališče je, da katoliška načela morajo vladati in zmagovati v politiki, ne pa kak stan, naj si bo kateri si koli...« Za poštene ljudi je pač dovolj, ako se taka izjava pove enkrat. No mi smo jo danes ponovili. Ali bo sedaj mir?

Politični ogled.

Volitve v državni zbor so za Jugoslovane izpadle slabo. Izgubili smo jeden mandat na Koroškem, jednega pa v Istri. Velike nade smo imeli, da si pridobimo mestni mandat Celje-Brežice in mandat tretjega razreda v Trstu, katerega je imel pred leti dobroznani vitez Nabergoj. A vkljub velikemu naporu od strani Slovencev se to ni dalo doseči. Jugoslovani gremo torej oslavljeni v državni zbor. Nadalje pridejo tudi oslavljeni nemška katoliška-narodna stranka, krščanski socialci, socijaldemokrti, mladočehi in nemško-liberalna stranka. Katoliško-narodno stranko bo vodil bržkone baron Morsey, ker baron Dipauli in dr. Ebenhoch nista več izvoljena. Socijaldemokrti so sicer na Dunaju si pridobili dva mandata, a zunaj po kronovinah so jih izgubili. Tudi Resel se je moral v Gradcu umakniti nemškemu nacionalcu Wilhelmu.

V Ljubljani so slavili v nedeljo 50-letnico obstanka trgovske in obrtne zbornice na Kranjskem. Slavlje je bilo jako svečano, udeležba veličastna. Zagrebška zbornica je bila odposlala na slovesnost dva zastopnika. Na prijateljskem sestanku so nabrali svoto nad 200 K v svrhu ustanovitve slovenske trgovske akademije.

Ruski minster za zunanje zadeve je postal dosedanji vodja zunanjega ministerstva, grof Lambsdorff. Novi minister je prijatelj rusko-francoske zveze.

Nova trozveza. Ruski listi vedo poročati o novi trozvezi, ki se snuje na Balkanu.

V trozvezo stopijo Srbija, Bolgarija in Črna-gora. Potovanje črnogorskega princa Danila v Belgrad je baje prvi korak za uresničenje te zveze. Prvi vidni znak najnoveše tripel-aliance bo železnica od ruske meje preko Rumunije, Bolgarije, Srbije in Makedonije v v Duleigno ob jadranskem morju. Ruski krogi so izredno vneti za to železniško zvezo, ker bi lahko tekmovala z avstro-ogrsko železnico iz Sarajeva v Solun. Poleg Rusov so prijazni tej ideji umevno tudi Italijani, ki bi imeli od nje posredno korist, ter baje tudi Francozi.

Rusija in Perzija. Rusija je sklenila pogodbo s Perzijo. V tej pogodbi se je Perzija obvezala, da ostane nevtralna v slučaju, ako bi Rusija imela vojno na Vzhodu in se je izjavila, da noče delati v tem slučaju Rusiji ne le nobenih zaprek, marveč da še dovoli ruskim četam, da se prevažajo po perzijskem ozemlju.

Iz Kitajskega poročajo listi, da sta pooblaščenca kitajskega dvora že podpisala mirovne pogoje, ki so jih stavile velesile. Vojska je toraj s tem na Kitajskem končana.

Vojska v Južni Afriki. Buri so zasedli Tulbagkos, ki leži sto angleških milj od kapskega mesta. V Kallfontainu so uničili brzojavni urad. Angleški kraljci daje vojska v Južni Afriki toliko skrbi, da je zbolela. Kraljica ne more ne jesti ne spati. Vsled tega so letos na angleškem dvoru odpadle vse ob novem letu navadne slovesnosti.

Dopisi.

Od Sv. Lovrenca nad Mariborom. (Raznovrstno.) Dopis iz našega kraja je kaj redka stvar. — K večjemu enkrat v letu v pustu se kdo s par vrsticami spomni veselice bralnega društva; med »Razne stvari« se včasih vtihotapi kratka notica o kakšnem požaru ali kakni drugi nesreči, in to je vse, kar zvedo cenjeni bralci »Slovenskega Gospodarja« od nas. O našem trdem narodnem spanju ne zine nihče ne besedice, in vendar si upam trditi, da malokje ali pa nikjer ni toliko narodne mlačnosti in brezbriznosti kakor pri nas. Omenim samo eno reč. Povsod so lansko leto zavedni Slovenci prirejali slavnosti v spomin velikega apostola Slovencev, nesmrtnega Slomška; kaj pa pri nas? — Še sanjalo se nam ni o Slomšku, tem manj, da bi kaj storili njemu na čast. Neizbrisljiv pečat sramote ostane nam Lovrenčanom za vedno, da se za tako zaslužnega moža čisto nič ne brigamo. Ali se je potem čuditi, da tujec naš jezik zaničuje, ker se ga mi sami sramujemo? Zavoljo naše napačne bojazljivosti se nemščina šopiri povsod, slovensčina pa poriva v kot. Kamor človek pri nas stopi, povsod naleti na nemščino. Uradni jezik lovrenške in rottenberske občine je nemški; vrhu tega ima občina Rottenberg za občinskega sluga Bog ve odkod privranenega nemca, ki meša slovenske in nemške besede skupaj, da je jo! — Krčmarji drže razun enega, ki je zares častna izjema, vsi več ali manj z Nemci; v njih hišah se nahajajo le samo nemški časniki. Trgovci prodajajo Südmark- in Bauernbund-vžigalice. Vse k večji časti Germanije! Samo nekaj se našemu trgu manjka: Bismarkove ulice se nima. Pa tudi temu se da lahko pomagati. Tista, pol metra široka steza, ki vodi od glavne ceste dol proti Ropecu in je po vsaki strani s smrekovimi »žvarci zaplankana«, bi bila kaj pripravna za Bismarkgasse. Bismark bi bil še na onem svetu vesel tako lepe, z robatim kamenjem potlakane ulice. Toda dosti za enkrat! Ako Vam je g. urednik, po volji, hočem iz našega slovitega trga še več kaj naznaniti, posebno o socialni demokraciji, katero nekateri krivi preroki neumorno med ljudstvom razširjajo. Lovrenčan.

Iz Radenec. Orehovski Bračko, ta odpadnik lastnega naroda in posili kandidat, hvalil se je pred volitvami v drž. zbor vedno,

kako da ga ljubijo in spoštujejo vsi gornjeradgonski kmetje. Da se je pošteno vrezal, pokazalo se je najbolje pri volitvi dne 8. jan. v Ljutomeru. Za Bračka glasovalo je 15 gornjeradgončanov, med katerimi je bilo pet volilnih mož drugih stanov, in pa seveda je dal tudi Bračko sam sebi glas, toraj je glasovalo za Bračka le 9 kmetov, njegovih privržencev; proti njemu pa 21 vrlih in zavednih mož, med katerimi je bil le eden volilni mož drugega stanu, vsi drugi pa so bili zavedni in značajni slovenski kmetje gornjeradgonskega okraja. Vsa čast tem možem, ki se niso zbal žuganja in pretenja od strani nasprotnikov ter so volili po lastnem prepričanju. Dani se toraj tudi pri nas in zagotavljamo Vas, da Bračko ne bode dolgo našemu okraju okr. načelnik. Kajti ta posili Nemec še ni imel srca za slovenskega kmeta, ker se ravna vedno le po tem, kakor mu zaukažejo radgonski purgarji in »Südmarka«. In do tega spoznanja prišla je hvala Bogu že večina gornjeradgonskih kmetov, drugim pa upamo, da se še bodejo oči odprle. Posebno sedaj, ko je vzel takorekoč »kruh iz zobi« lastnemu domačinu mlademu dobremu zdravniku g. dr. Kreftu, ter nam je vrnil tujca Nemca Lud. Oroslna. Tako toraj pometa ta načelnik z lastnimi krajani. Mera bode skoraj polna, in adijo mu, ko se ljudstvo zave popolnoma, da: Bračko le v pogubo kmeta vodi, Kteri slepo za njim blodi.

Iz Cirknice pri Sv. Ilju v Slov. gor. Dne 26. decembra lanskega leta so minila tri leta, odkar nam je nemila smrt pokosila dobrega hišnega gospodarja, občespoštovanega rodoljuba in zvestega predstojnika cirkniške občine g. Ign. Šparla. Z njim je izgubila naša občina vernega katoličana in iskrenega domoljuba; zato ga je še zadnji teden pred njegovo smrtjo prosil »Slov. Gospodar«, naj še ostane prihodnja leta na županskem stolu, ker bi gotovo tudi njemu ne bilo po volji, če bi se v tej občini kalil zlata vredni mir, in na njegovo mesto pa prišel nemir in prepir. Pa prišlo je drugače. Na njegovo mesto je prišel g. Janez Repnik, kateri je postal posebno zadnji čas zagrižen pristaš Nemcev. Zdaj se je ta gospod že tako daleč spozabil, da se spravlja nad duhovnike in sicer vpricho ljudstva, ki zahaja v njegovo krčmo. In kakšnega pomagača ima g. Repnik, uganite g. urednik, kdo da je? To je nemški nadučitelj Hötschl, kateri je postal zadnji čas tako ponižen, da celo sam agitira po nekterih hišah v naši občini, posebno se je to godilo pred ljudskim štetjem. Kam pa bomo prišli, če se bomo dolgo pustili voditi takšnim agitatorjem, katerih edine želje so, vse občane popolnoma ponemčiti in na svojo stran pridobiti. Tak župan tedaj, kateri želi po svojem pomagaču nam izrahljati vero in odvzeti ljubezen do domovine, si gotovo ne zasluži onega spoštovanja, katerega bi mu sicer bili dolžni kot občinskemu predstojniku. Upamo pa, da se bode g. župan enkrat spametoval. G. Hötschlu pa svetujemo, da ne agitira več dolgo po tej občini, fantje in možje, tega ne bomo dolgo mirnim očesom gledali. Toliko za danes.

Iz Bežine pri Konjicah. Strupeni ptujski »Štajerc« se je po raznih naslovih vsiljeval tudi v našo občino, posebno skrbno ga je vrival trgovec Hans Zotel. Dne 6. t. m. je pa dospel v velikem zavitu pod naslovom: Na slavni občinski urad Wösina, za gospode volilne može. Na licu lista bili so debelo tiskani štirje kandidati za 4. in 5. skupino. A vse skupaj smo preganili in djali v uradni občinski zavitek in poslali nazaj na uredništvo »Štajerca« v Ptuj s priloženim pismom: Ob vrnitvi teh listov s poročilom, kedar bodo stare babe šle volit, te jim pošljite debelo tiskane kandidate, mi volilni možje se sami zavedamo, koga bomo volili za državnega poslanca, sicer pa tudi vkljub slabemu vremenu smo pripravili nastelje. Da se nesnaga pokriva ni potreba, tiskanega papirja, časnike pa, ktere skrbno prebiramo, si jih sami naročujemo, ne sprejememo tako